

INFORMACIJA

o radu Tenderske komisije za privatizaciju Montenegro airlines-a AD Podgorica

U skladu sa opredijeljenjem Vlade Crne Gore da u 2010. godini sprovede postupak privatizacije Montenegro airlines-a, Vlada Crne Gore je posredstvom Savjeta za privatizaciju, pokrenula postupak privatizacije odnosno dokapitalizacije Montenegro airlines-a.

U dosadašnjoj fazi procesa privatizacije, izabran je privatizacioni savjetnik – Konzorcijum koji predvodi Raifaizen Investment iz Beča, i očekuje se da, u skladu sa planiranom dinamikom, tender bude raspisan u toku jula 2010. godine.

U pogledu modela privatizacije, prvobitno je bilo predviđeno, da postupak privatizacije bude sproveden kroz dokapitalizaciju 30% od ukupnog broja akcija Montenegro airlines-a. Međutim, imajući u vidu trenutno stanje na području avio-industrije, i interesovanje potencijalnih investitora, kao i prihode budžeta u prvom polugodištu 2010. godine, Tenderska komisija predlaže Savjetu za privatizaciju da postupak privatizacije bude sproveden kroz postupak prodaje 30% akcija Montenegro airlines-a. Na taj način bi prihod od prodaje paketa akcija Montenegro airlines-a, bio prihod budžeta Crne Gore.

Takođe, s obzirom da je Ekonomskom politikom Vlade Crne Gore za 2010. godinu, predviđena implementacija modela privatno - javnog partnerstva vezano za Aerodrome Crne Gore, Tenderska komisija smatra da je kroz javni poziv za dostavljanje ponuda za kupovinu 30% akcija Montenegro airlines-a, trebalo navesti i mogućnost uspostavljanja privatno-javnog partnerstva između potencijalnog investitora i Aerodroma Crne Gore vezano za dalji razvoj i jačanje kapaciteta Aerodroma Crne Gore. Na taj način, bi se kroz tendersku proceduru, odnosno privatizacioni postupak povećala atraktivnost ponude predmeta privatizacije sa jedne strane, i stvorili uslovi za dalji razvoj kapaciteta Aerodroma Crne Gore, sa druge strane.

Crna Gora

Ministarstvo saobraćaja, pomorstva i telekomunikacija

INFORMACIJA O PROCESU RESTRUKTURIRANJA I MODELU PRIVATIZACIJE »MONTENEGRO AIRLINES«-A

I UVOD

Vlada Crne Gore je na predlog Ministarstva saobraćaja, pomorstva i telekomunikacija usvojila Strategiju restrukturiranja »Montenegro Airlines«-a d.o.o., Zaključkom Vlade Crne Gore br. 03-9937 od 06. decembra 2007. godine usvojenom na sjednici od 29. novembra 2007. godine.

Cilj programa restrukturiranja privrednog društva bio je:

1. povećanje ukupne efikasnosti poslovanja,
2. pribavljanje novih investicija (dokapitalizacija),
3. povećanje konkurentnosti saobraćaja,
4. prilagođavanje uslovima liberalizovanog evropskog saobraćajnog tržišta,
5. ostvarenje dodatnih prihoda državi (multiplicirani efekti po više osnova).

Pomenuta Strategija restrukturiranja »Montenegro Airlines«-a podrazumijevala je realizaciju sledećih mjera i aktivnosti:

- Procjenu vrijednosti imovine preduzeća;
- Restrukturiranje društva iz društva sa ograničenom odgovornošću u akcionarsko društvo;
- Tehničko-tehnološko, organizaciono, finansijsko, svojinsko i upravljačko restrukturiranje;
- Emisiju i prodaju novih akcija radi dokapitalizacije u iznosu od 30% procijenjene vrijednosti imovine kompanije, kao i
- Prodaju na berzi do 5% akcija »Montenegro Airlines«-a radi podsticanja i procjene tražnje na tržištu kapitala.

Dakle, iz navedenog proizilazi da se proces restrukturiranja »Montenegro Airlines«-a d.o.o. trebao bazirati na tri ključna pravca i to:

1. Institucionalno uobličavanje privrednog društva,
2. Finansijsko restrukturiranje privrednog društva, i
3. Privatizacija »Montenegro Airlines«-a d.o.o.

1. Procjena vrijednosti imovine preduzeća

U Programu restrukturiranja »Montenegro Airlines«-a koji je sačinio Ekonomski fakultet

Crna Gora

Ministarstvo saobraćaja, pomorstva i telekomunikacija

iz Podgorice, usvojenom na Skupštini akcionara 25. jula 2008. godine, u kojem se iznose pravni i ekonomski razlozi za restrukturiranje »Montenegro Airlines«-a, procijenjeno je da vrijednost nepokretnosti postrojenja i opreme »Montenegro Airlines«-a iznosi 34.458.009 Eura na dan 31. mart 2008. godine.

Za osnivanje i početak rada Akcionarskog društva osnivači su, po Ugovoru o osnivanju akcionarskog društva, obezbjedili 38.555.803,44 Eura, pri čemu je udio Vlade Crne Gore 99.88%. Osnivački kapital Akcionarskog društva podijeljen je na 2.177.064 akcija nominalne vrijednosti od po 17,71 Eura po akciji.

Promjena organizacionog oblika društva

Odbor direktora a nakon toga i Skupština »Montenegro Airlines«-a d.o.o. na svojoj sjednici od 25. jula 2008. godine su na osnovu Procjene i Programa restrukturiranja usvojili odluku o transformaciji »Montenegro Airlines« a iz d.o.o. u AD.

Potpisan je Ugovor o osnivanju Akcionarskog društva i kompletirana ostala dokumentacija neophodna za registraciju novog oblika Društva kod Centralnog registra Privrednog Suda, Centralne Depozitarne Agencije i drugih nadležnih državnih organa.

Nakon sprovedene procedure i kompletiranja neophodne dokumentacije »Montenegro Airlines« je registrovan kao akcionarsko društvo kod Centralnog registra Privrednog suda i Centralne depozitarne agencije, čime je okončana značajna faza restrukturiranja kompanije i stvoreni preduslovi za njenu privatizaciju.

Skupština akcionara je na svojoj sjednici od 25. jula 2008 donijela Statut Akcionarskog društva »Montenegro Airlines« koji je uskladjen sa Izmjenama i Dopunama Zakona o privrednim društvima.

Promjene akcijskog kapitala

Skupština akcionara »Montenegro Airlines«-a je na sjednici od 25.05.2009.godine donijela Odluku o emisiji akcija po osnovu usitnjavanja kojom je akcijski kapital u iznosu od 38.555.803,44 Eura podijeljen na 4.354.128 akcija, pojedinačne nominalne vrijednosti 8.8550 Eura. Usitnjavanju akcija sa nominalnom vrijednošću od 17,71 Euro na 8, 8550 Eura pristupilo se nakon prikupljenih mišljenja:

- Ekonomskog fakulteta Podgorica,
- Centralne depozitarne agencije,
- Ministarstva finansija, koje je dalo pozitivno mišljenje po ovom pitanju.

Naime, razlog za donošenje ove odluke ima svoje utemeljenje u zakonskoj regulativi koja se odnosi na hartije od vrijednosti i korporativnoj politici, a donošenjem iste se pristupilo kako bi se obezbijedilo da prethodna vlasnička struktura, nakon donošenja odluke o pretvaranju nenovčanih sredstava u nenovčani ulog postojećih akcionara, kako

Crna Gora

Ministarstvo saobraćaja, pomorstva i telekomunikacija

u kvalitativnom, tako i u kvantitativnom smislu ne bude narušena.

Saglasno ovoj odluci izvršeno je evidentiranje emisije po osnovu usitnjavanja kod Komisije za hartije od vrijednosti Crne Gore i u toku je postupak registracije kod Centralne depozitarne agencije.

Na istoj sjednici Skupštine akcionara »Montenegro Airlines«-a donijeta je Odluka o pretvaranju nenovčanih sredstava u visini od 1.503.535,90 Eura u nenovčani ulog svih postojećih akcionara, nakon čega akcijski kapital Društva iznosi 40.059.338,17 Eura.

Skupština akcionara je, takođe, na sjednici od 25.05.2009.godine, donijela Odluku u smanjenju akcionarskog kapitala za iznos akumuliranog gubitka iz prethodnih godina u iznosu od 14.374.408 Eura. Nakon pokrića gubitka vrijednost akcijskog kapitala iznosi 25.684.928,12 Eura. Postupak evidentiranja na osnovu Odluka o emisiji akcija po osnovu nenovčanog uloga i Odluke o smanjenju akcijskog kapitala je u toku kod Komisije za hartije od vrijednosti Crne Gore, a nakon dobijanja relevantnih Rješenja od Komisije obje promjene će se registrovati kod CDA i CRPS-a, do kraja jula 2009. godine.

2. Tehničko-tehnološko restrukturiranje

Zakup aviona

»Montenegro Airlines« d.o.o. je sa kompanijom "GECAS" zaključio ugovor na 8 godina o zakupu dva aviona tipa Embraer E 195, sa rokom isporuke jun 2008. i jun 2009. Prvi avion je isporučen u junu 2008. godine, a krajem maja 2009. godine isporučen je i uveden u saobraćaj i drugi avion tipa E 195, čime je poboljšan nivo ponude »Montenegro Airlines«-a i obnovljena postojeća flota.

Kupovina aviona Embraer E 195

Vlada Crne Gore je zaključkom br. 03-9139 od 18. septembra 2008. godine, usvojila Informaciju o nabavci novog aviona tipa Embraer E 195, a u skladu sa Strategijom restrukturiranja »Montenegro Airlines«-a.

Shodno Zaključcima Vlade, »Montenegro Airlines« i »Embraer« potpisali su u septembru 2008. kupoprodajni ugovor sa planiranom isporukom aviona u junu 2009. godine. Međutim, usled uticaja globalne finansijske krize, koja je imala jak uticaj na avio sektor, kao i na ostale aspekte privrede, Vlada je zaključcima broj 03-2401 od 05. marta 2009. godine usvojila Informaciju o odlaganju isporuke aviona Embraer E 195, koja je bila planirana za jun 2009. godine, kao i dala saglasnost »Montenegro Airlines«-u a.d. da zaključi Aneks kupoprodajnog ugovora od 16. septembra 2008. godine sa kompanijom »Embraer«, kojim se odlaže isporuka aviona Embraer E195 za maj 2010. godine.

Crna Gora

Ministarstvo saobraćaja, pomorstva i telekomunikacija

Strategijom restrukturiranja »Montenegro Airlines«-a, a u okviru strateških razvojnih pravaca, planirana je i kupovina još jednog aviona tipa Embraer E 195, sa rokom isporuke 2011. godine.

Pregovori sa Evropskom bankom za obnovu i razvoj (EBRD)

U septembru 2007 započeti su pregovori sa Evropskom Bankom za Obnovu i Razvoj (EBRD) u cilju definisanja njihovog eventualnog učešća u procesu restrukturiranja i privatizacije »Montenegro Airlines«-a. Nakon godinu dana intenzivne komunikacije pozicija EBRD je od početne zainteresovanosti za kupovinu akcija iz dokapitalizacije precizirana u moguće opredjeljenje za kreditiranje »Montenegro Airlines«-a u cilju obnove flote tzv. pretprivatizacionim konvertibilnim zajmom (convertible loan) obezbijedenim hipotekom na avion i akcijama koje Vlada posjeduje u »Montenegro Airlines«-u. Da bi opredijelili visinu i modalitet svog eventualnog kreditnog angažovanja, EBRD je obezbijedila budžet od 140.000 eura kojim su finansirane konsultantske usluge jedne od najrenomiranijih firmi iz ove oblasti »SH&E« iz SAD-a. Ekspertski tim konsultantanata je sredinom avgusta 2008. godine dostavio preliminarnu ocjenu Strategije restrukturiranja i Biznis plana »Montenegro Airlines«-a.

Dostavljeni izvještaj sadrži načelno afirmativnu ocjenu o perspektivi poslovanja »Montenegro Airlines«-a, uz rezervu da će posledice globalne ekonomske krize imati uticaja na pronalaženje strateškog partnera za proces privatizacije »Montenegro Airlines«-a. EBRD je proširio svoj zahtjev prema konsultantima »SH&E«-a u smislu otvaranja mogućnosti da najveće kompanije iz oblasti avio saobraćaja budu informisane o namjeri da se u dogledno vrijeme privatizuje »Montenegro Airlines« i eventualno iskažu svoje preliminarno interesovanje i svoj stav po tom pitanju. EBRD je bio dodatno motivisan da zatraži ovu vrstu usluga definišući svoj odnos prema privatizaciji »Montenegro Airlines«-a neophodnošću da u proces privatizacije već u ovoj fazi bude uključen strateški partner sa nespornim referencama iz oblasti avio saobraćaja. »SH&E« je kontaktirao i obavio preliminarne razgovore sa »Air France«-om, »Lufthansa«-om, »British Airways«-om i »Virgin Airways«-om. Kompanija »Virgin Airways« nije pokazala interesovanje za ovaj projekat dok su ostale tri najveće kompanije u zapadnoj Evropi iskazale načelno zainteresovanost. Njihov stav je da u ovom trenutku a prije svega zbog velikog uticaja koji aktuelna ekonomska kriza ima na avio industriju nijesu u mogućnosti da konkretizuju svoje interesovanje ali da iskazuju zainteresovanost za učešće u procesu restrukturiranja »Montenegro Airlines«-a na srednji i dugi rok.

Razgovori sa »El Al«-om, izraelskom avio kompanijom

Predstavnici »El Al«-a i »Montenegro Airlines«-a, kao i EBRD-a su u proteklom periodu imali više kontakata na kojima su razmatrane mogućnosti međusobne poslovne saradnje i uključivanje »El Al«-a u proces privatizacije »Montenegro Airlines«-a. Pregovori su vođeni u dužem vremenskom periodu na različitim nivoima, u cilju sagledavanja

Crna Gora

Ministarstvo saobraćaja, pomorstva i telekomunikacija

mogućnosti poslovne saradnje, kao i o mogućnostima uključivanja »El Al«-a kao strateškog partnera u privatizaciji »Montenegro Airlines«-a.

Nakon više sastanaka i posjete delegacije »El Al«-a na najvišem nivou nije došlo do konkretizacije ovih aranžmana, budući da su isti bili uslovljeni i privatizacijom JP »Aerodromi Crne Gore«, koja nije predviđena Planom privatizacije za 2009. godinu.

Model privatizacije »Montenegro Airlines«-a

Restruktuiranje »Montenegro Airlines«-a je imalo za cilj ubrzanje njihove tržišne transformacije i osposobljavanje za sprovođenje procesa privatizacije, čiji je osnovni cilj usmjeren na povećanje konkurentnosti i efikasnosti funkcionisanja Kompanije, kao i podsticanje ulaganja i preduzetništva.

S obzirom da, i pored napora koji čini EBRD kako bi se pronašao strateški partner za privatizaciju »Montenegro Airlines«-a, usled složenosti trenutka u kojem se nalazi avio industrija, trenutno nije realno naći strateškog partnera, kao i da su pregovori sa izraelskom avio kompanijom »El-Al« trenutno u zastoju, neophodno je napraviti reviziju Strategije restrukturiranja nacionalne avio-kompanije, tj, napraviti novi model privatizacije.

Polazeći od prethodno navedenog, Ministarstvo saobraćaja, pomorstva i telekomunikacija smatra da je neophodno predložiti Savjetu za privatizaciju formiranje Tenderske komisije čiji će zadatak biti da sprovede privatizaciju »Montenegro Airlines«-a po sledećem modelu:

- dokapitalizacija u iznosu od 30% procijenjene vrijednosti »Montenegro Airlines«-a, uz ponudu odabranom investitoru korišćenja call opcije nakon dvije godine za kupovinu dodatnih akcija države u iznosu od najmanje 21%, ukoliko investitor u tom periodu ispuni uslove koji će biti definisani od strane Tenderske komisije.

Takođe napominjemo da je postignut dogovor sa EBRD da se obezbijedi konsultant koji bi pružio savjetodavne usluge za realizaciju revidovanog modela privatizacije »Montenegro Airlines«-a.

VLADA CRNE GORE
Komisija za ekonomsku politiku i finansije

Broj: 02 - ____
Podgorica, ____ avgust 2009. godine

IZVJEŠTAJ

Komisija za ekonomsku politiku i finansije, kojom je predsjedavao Potpredsjednik Vlade i Predsjednik Komisije za ekonomsku politiku i finansije, prof. dr Vujica Lazović, na sjednici održanoj dana ____ jula 2009. godine, razmatrala je Informaciju o procesu restrukturiranja i privatizacije „Montenegro Airlines“-a a.d., koju je dostavilo Ministarstvo saobraćaja, pomorstva i telekomunikacija.

Nakon razmatranja Komisija za ekonomsku politiku i finansije, predlaže Vladi Crne Gore, da donese sljedeće:

ZAKLJUČKE

1. Usvaja se Informacija o procesu restrukturiranja i modelu privatizacije „Montenegro Airlines“-a a.d..
2. Vlada zadužuje Ministarstvo saobraćaja, pomorstva i telekomunikacija da predloži Savjetu za privatizaciju formiranje Tenderske komisije koja je u obavezi sprovesti postupak privatizacije „Montenegro Airlines“-a a.d. i to po sledećem modelu:
  - dokapitalizacija u iznosu od 30% procijenjene vrijednosti »Montenegro Airlines«-a, uz ponudu odabranom investitoru korišćenja call opcije nakon dvije godine za kupovinu dodatnih akcija države u iznosu od najmanje 21%, ukoliko investitor u tom periodu ispuni uslove koji će biti definisani od strane Tenderske komisije.

Predsjednik Komisije

Prof. dr Vujica Lazović s.r.

INFORMACIJA O RELIZOVANIM OBAVEZAMA IZ STRATEGIJE RESTRUKTURIRANJA MONTENEGRO AIRLINES-a

I UVOD

Vlada Crne Gore je na predlog Ministarstva saobraćaja, pomorstva i telekomunikacija usvojila Strategiju restrukturiranja »Montenegro Airlines«-a d.o.o., Zaključkom Vlade Crne Gore br. 03-9937 od 06. decembra 2007. godine usvojenom na sjednici od 29. novembra 2007. godine.

Cilj programa restrukturiranja privrednog društva je:

1. povećanje ukupne efikasnosti poslovanja,
2. pribavljanje novih investicija (dokapitalizacija),
3. povećanje konkurentnosti saobraćaja,
4. prilagođavanje uslovima liberalizovanog evropskog saobraćajnog tržišta,
5. ostvarenje dodatnih prihoda državi (multiplicirani efekti po više osnova).

Pomenuta Strategija restrukturiranja »Montenegro Airlines«-a podrazumijeva realizaciju sledećih mjera i aktivnosti:

- Procjenu vrijednosti imovine preduzeća;
- Restrukturiranje društva iz društva sa ograničenom odgovornošću u akcionarsko društvo;
- Tehničko-tehnološko, organizaciono, finansijsko, svojinsko i upravljačko restrukturiranje;
- Emisiju i prodaju novih akcija radi dokapitalizacije u iznosu od 30% procijenjene vrijednosti imovine kompanije, kao i
- Prodaju na berzi do 5% akcija »Montenegro Airlines«-a radi podsticanja i procjene tražnje na tržištu kapitala.

Dakle, iz navedenog proizilazi da se proces restrukturiranja »Montenegro Airlines«-a d.o.o. bazira na tri ključna pravca i to:

1. Institucionalno uobličavanje privrednog društva,
2. Finansijsko restrukturiranje privrednog društva, i
3. Privatizacija »Montenegro Airlines«-a d.o.o.

U okviru Strategije restrukturiranja »Montenegro Airlines«-a d.o.o. usvojen je i Akcioni plan restrukturiranja privrednog društva.

II IMPLEMENTACIJA STRATEGIJE RESTRUKTURIRANJA

1. Tehničko-tehnološko restrukturiranje

Zakup aviona

»Montenegro Airlines« d.o.o. je sa kompanijom "GECAS" zaključio ugovor na 8 godina o zakupu dva aviona tipa Embraer E 195, sa rokom isporuke jun 2008. i jun 2009. Prvi avion

je uručen u junu 2008., a drugi će biti isporučen u maju 2009. godine.

Kupovina aviona Fokker 100

U julu 2007. godine »Montenegro Airlines« je kupio avion tipa Foker 100 koji je do tada bio zakupljen od strane AERCAP-a. Sredstava za kupovinu aviona »Montenegro Airlines« je obezbijedio iz sopstvenih sredstava i dio od kratkoročnog zajma kod poslovne banke.

Kupovina aviona Embraer E 195

U toku su pregovori sa firmom »Embraer« o kupovini aviona tipa E 195 sa rokom isporuke u junu 2009. pri čemu je Vlada Crne Gore, kao većinski vlasnik, dala saglasnost na zaključivanje kupo-prodajnog ugovora sa pomenutom firmom kao i na plaćanje depozita u iznosu od 15% cijene aviona koje će »Montenegro Airlines« obezbijediti iz sopstvenih sredstava. Preostalo zaduženje »Montenegro Airlines«-a, po ovom osnovu u iznosu od 85% vrijednosti aviona, obezbijediće se iz dokapitalizacije i komercijalnih kredita u skladu sa Strategijom restrukturiranja »Montenegro Airlines«-a d.o.o.

Iznajmljivanje aviona

Jedan od bitnih izvora prihoda »Montenegro Airlines«-a je iznajmljivanje aviona sa posadom (wet lease) partnerskim kompanijama u Albaniji. Godišnji prihod od oko 3 miliona eura predstavlja efikasan finansijski izvor kojim »Montenegro Airlines« zatvara finansijsku konstrukciju na godišnjem nivou. Ovaj aranžman je na snazi već duži niz godina.

Izgradnja hangara

Tehničko-tehnološko restrukturiranje obuhvata i izgradnju sopstvenog hangara na lokaciji aerodrom Podgorica i ista je u završnom stepenu realizacije.

2. Organizaciono i kadrovsko restruktuiranje

Edukacija i obuka kadrova

U cilju uvodjenja u punu komercijalnu eksploataciju kompanija je osposobila adekvatnu strukturu i broj letačkog i tehničkog osoblja koji mogu obezbijediti punu komercijalnu eksploataciju novih aviona.

S obzirom da je u medjuvremenu osnovana Uprava za civilno vazduhoplovstvo Crne Gore, avioni »Montenegro Airlines«-a su preregistrovani u crnogorski registar i time stavljeni pod nadležnost crnogorskih vazduhoplovnih vlasti. U toku je izdavanje crnogorskih serifikata letačkom osoblju.

IOSA sertifikat

Kvalitet poslovanja »Montenegro Airlines«-a ogleda se i u obnovi IOSA sertifikata, u januaru 2008. godine čime se potvrđuje ispunjavanje najstrožijih standarda bezbjednosti i sugurnosti u avioprevozu.

3. Promjena tržišne strategije i razvoj novih linija

Otvaranje novih linija i povećanje broja frekvencija na postojećim linijama

U skladu sa sve većom tražnjom za Crnom Gorom kao turističkom destinacijom napravljen je Plan razvoja destinacija. U 2008. godini, u skladu sa Zaključkom Vlade Crne Gore br. 03-5986 od 29. maja 2008. usvojen na sjednici od 23. maja, 2008. godine, uvedene su nove destinacije i to :

- London u junu 2008. - 3 puta nedjeljno,
- Milano u julu 2008. - 2 puta nedjeljno,
- povećan je broj rotacija na postojećim destinacijama ka:
  - Frankfurtu sa 5 na sedam letova nedjeljno,
  - Moskvi i Sankt Petersburgu sa 4 na 10 letova nedjeljno,
  - Parizu sa 2 na 3 leta nedjeljno sa povezivanjem ovih letova sa brzim vozovima za Brisel i Strazbur,
  - Rimu sa 2 na 3 leta nedjeljno,
  - Beču sa 2 na 3 leta nedjeljno, i
- Ljubljani sa jednog na dva leta nedjeljno.

Takođe je bitno napomenuti da se povećao regionalni saobraćaj iz Tivta i Podgorica ka Beogradu za 20% više nego u proteklom periodu.

Stručne službe »Montenegro Airlines«-a analiziraju i tržišta koja imaju potencijal i planirano je da od 2009. godine »Montenegro Airlines« saobraća i ka Kopenhagenu, Dizeldorfu, Prištini i Nišu (redovan saobraćaj) kao i prema Kijevu i Gracu (čarter saobraćaj).

Ovako povećanje broja letova podrazumijeva i povećanje prihoda »Montenegro Airlines«-a koji će prema biznis planu rasti respektivno iz godine u godinu, odnosno:

2007	cca 47 miliona eura
2008	cca 53 miliona eura
2009	cca 74 miliona eura
2010	cca 86 miliona eura

E-ticketing i on-line prodaja

Prateći moderne trendove u vazduhoplovnoj industriji a u cilju ostvarivanja pune konkurentnosti »Montenegro Airlines« je od 1. januara 2008. počeo sa izdavanjem elektronskih karata. Procenat učešća e-karata u ukupnom broju prodatih karata dostigao je 80% u periodu manjem od šest mjeseci.

Sljedeći korak u savremenijoj prodaji kapaciteta »Montenegro Airlines«-a je on-line prodaja čija se implementacija očekuje u jesen 2008.godine.

4. Finansijska konsolidacija

U okviru utvrđivanja fer vrijednosti imovine preduzeća a u skladu sa međunarodnim računovodstvenim standardima a u cilju priprema za transformaciju iz d.o.o. u AD izvršena je precizna identifikacija svih dugovanja i potraživanja sa rokovima dospelosti i njihovo situiranje u poslovnim knjigama i finansijskim iskazima društva.

Izvršena je identifikacija, revalorizacija i sproveden postupak pokrića gubitaka iz

prethodnih godina od osnivanja »Montenegro Airlines«-a do 31.12.2007. na teret kapitala društva i izvršene potrebne promjene i ažuriranje u poslovnim knjigama i bilansima stanja i uspjeha društva.

Mjere Vlade u cilju finansijske konsolidacije kao podrška restrukturiranju »Montenegro Airlines«-a

Svoju podršku procesu restrukturiranja »Montenegro Airlines«-a d.o.o., Vlada kao većinski vlasnik dala je odustajanjem od naplate akciza za gorivo u iznosu od 1.800.000 eura čime su amortizovane posljedice rasta cijena goriva u prethodnom periodu.

Takođe je na osnovu Zaključka Vlade Crne Gore br. 03-1528 od 28. februara 2008. godine »Montenegro Airlines« oslobođen od naplate potraživanja po osnovu poreza na dohodak fizičkih lica u iznosu od 340.256,00 eura i istovremeno je preuzela obavezu plaćanja doprinosa za obavezno socijalno osiguranje, u iznosu od 637.155,62 eura.

Kao doprinos procesu restrukturiranja »Montenegro Airlines«-a d.o.o. u okviru finansijske konsolidacije izvršena je obaveza preuzeta Zaključkom Vlade Crne Gore br. 03-9937 od 06. decembra 2007. usvojen na sjednici od 29. novembra 2007. godine, i dug »Montenegro Airlines«-a d.o.o. iznosu cca 177.252 EUR konvertovan je u trajan ulog Vlade u »Montenegro Airlines«, po osnovu uvoza drugog aviona tipa Fokker 100.

Finansijska podrška Vlade za otvaranje novih linija

Vlada Crne Gore je Zaključkom br. 03-5986 od 29. maja 2008 godine usvojenom na sjednici od 23. maja 2008. godine, preporučila »Montenegro Airlines«-u i JP »Aerodromi Crne Gore« AD da u međusobnoj saradnji i u okviru zajedničke poslovne politike, dogovore model na osnovu kojeg će se obezbijediti finansijska podrška i realizacija projekta otvaranja novih linija i povećanja broja frekvencija na postojećim linijama. Ovom finansijskom podrškom u iznosu od 1.762.500 eura Vlada Crne Gore je omogućila povećanje broja frekvencija i otvaranje novih destinacija od strane nacionalnog prevozioca.

U skladu sa ovom podrškom Vlada je iskazala spremnost da fiksnim zakupom dijela kapaciteta »Montenegro Airlines«-a na letovima prema Parizu, Londonu, Frankfurtu i Milanu obezbijedi finansijsku podršku nacionalnoj aviokompaniji u iznosu od 1.652.210 eura.

5. Svojinsko i Upravljačko restrukturiranje

Procjena vrijednosti i Program restrukturiranja

U Programu restrukturiranja »Montenegro Airlines«-a iz d.o.o. u AD Ekonomskog fakulteta iz Podgorice koji je usvojen na Skupštini akcionara 25. jula 2008. godine u kojima se iznose pravni i ekonomski razlozi i uslovi za restrukturiranje »Montenegro Airlines«-a, procijenjeno je da vrijednost nepokretnosti postrojenja i opreme »Montenegro Airlines«-a iznosi 34.458.009 Eura na dan 31. mart 2008. godine kad je vršena procjena.

Za osnivanje i početak rada Akcionarskog društva osnivači obezbjedjuju 38.555.796,72 eura. Osnivački kapital Akcionarskog društva podijeljen je na 2.177.064 akcija nominalne vrijednosti od po 17,71 eura po akciji.

Odluka o promjeni organizacionog oblika društva

Odbor direktora a nakon toga i Skupština »Montenegro Airlines«-a d.o.o. na svojoj sjednici od 25. jula 2008. godine su na osnovu Procjene i Programa restrukturiranja usvojili odluku o transformaciji »Montenegro Airlines« a iz d.o.o. u AD.

U toku su aktivnosti na potpisivanju Ugovora o osnivanju Akcionarskog društva i kompletiranju ostale dokumentacije neophodne za registraciju novog oblika Društva kod Centralnog registra Privrednog Suda, Centralne Depozitarne Agencije i drugih nadležnih državnih organa.

Na osnovu Odluke o promjeni organizacionog oblika »Montenegro Airlines«-a neophodno je izvršiti registraciju, odnosno upis promjene pravne forme društva kod nadležnih institucija, kao fundamentalne promjene značajne za članove Društva i treća lica, nakon čega nastupaju pravne posljedice promjene. Prilikom upisa promjene oblika iz Društva sa ograničenom odgovornošću u Akcionarsko društvo postupa se saglasno odredbama Zakona o privrednim društvima za slučaj početne registracije, te je u te svrhe, između ostalog, pripremljen i Ugovor o osnivanju Akcionarskog društva »Montenegro Airlines« AD. Ovako pripremljen Ugovor, koji su potpisali svi manjinski akcionari Društva (25 akcionara), Prema Zakonu o privrednim društvima, potrebno je da potpiše i ovlašćeni predstavnik Vlade Crne Gore.

Donošenje Statuta Montenegro Airlines A.D.

Skupština akcionara je na svojoj sjednici od 25. jula 2008 donijela Statut Akcionarskog društva »Montenegro Airlines« koji je uskladjen sa Izmjenama i Dopunama Zakona o privrednim društvima.

Prodaja 5 % akcija na berzi

Sa sigurnošću se može očekivati da postupak registracije kod Centralnog registra Privrednog suda bude okončan do 1. oktobra 2008 čime će se stvoriti sve formalne pretpostavke da Vlada donese Odluku o prodaji do 5% postojećih akcija »Montenegro Airlines«-a na berzi u skladu sa Strategijom restrukturiranja »Montenegro Airlines«-a d.o.o.

Dokapitalizacija u iznosu od 30% procijene vrijednosti »Montenegro Airlines«-a d.o.o.

Na osnovu usvojene Strategije restuktuiranja Kompanije Skupština akcionara je na svojoj sjednici 25. jula 2008. godine, donijela odluku o dokapitalizaciji u iznosu od 30% procijenjene vrijednosti »Montenegro Airlines«-a. Menadžment »Montenegro Airlines«-a je započeo aktivnosti za realizaciju misije novih akcija u skladu sa Zakonom o hartijama od vrijednosti. U tom cilju ostvareni su kontakti sa referentnim konsultantskim kućama radi procjene vrijednosti »good will« i nematerijalne imovine »Montenegro Airlines«-a d.o.o., kao i izrade Studije o procjene uspješnosti emisije novih akcija, te ostale dokumentacije neophodne za realizaciju i registraciju emisije novih akcija.

Pregovori sa Evropskom bankom za obnovu i razvoj (EBRD)

U septembru 2007 započeti su pregovori sa Evropskom Bankom za Obnovu i Razvoj (EBRD) u cilju definisanja njihovog eventualnog učešća u procesu restruktiranja i privatizacije »Montenegro Airlines«-a. Nakon godinu dana intezivne komunikacije pozicija EBRD je od početne zainteresovanosti za kupovinu akcija iz dokapitalizacije precizirana u konačnom opredjeljenju za kreditiranje »Montenegro Airlines«-a u cilju obnove flote tzv. preprivatizacionim konvertibilnim zajmom (convertible loan) obezbijedenim hipotekom na avion i akcijama koje Vlada posjeduje u »Montenegro Airlines«-u. Da bi konačno opredijelio visinu i modalitet svog kreditnog angažovanja EBRD je obezbijedila budžet od 140.000 eura kojim su finansirane konsultantske usluge jedne od najrenomiranijih firmi iz ove oblasti »SH&E«. Ekspertski tim konsultantanata je nakon dobijanja neophodne dokumentacione osnove od strane »Montenegro Airlines«-a i posjete Crnoj Gori sredinom avgusta mjeseca dostavio »Montenegro Airlines«-u i EBRD preliminarnu ocjenu Strategije Biznis plana »Montenegro Airlines«-a.

Nakon toga predstavnici EBRD su na sastanku sa menadžmentom »Montenegro Airlines«-a iskazali spremnost da započnu proceduru odobravanja konvertibilnog zajma u naprijed iznesenom smislu u iznosu od 15 miliona eura uz napomenu da bi kredit bio operativan u januaru 2009.godine.

Iz prednje navedenog Ministarstvo saobraćaja, pomorstva i telekomunikacija smatra da bi realizacija mjera predviđenih Strategijom restrukturiranja »Montenegro Airlines«-a d.o.o. omogućila uspješnije poslovanje »Montenegro Airlines«-a što bi u krajnjem rezultiralo povećanjem vrijednosti akcija i finansijskih efekata privatizacije.

IZVJEŠTAJ

Komisija za ekonomsku politiku i finansije na sjednici održanoj dana ____ septembra 2008. godine, razmotrila je Informaciju o realizovanim obavezama iz Strategije restrukturiranja »Montenegro Airlines«-a d.o.o, koje je dostavilo Ministarstvo saobraćaja, pomorstva i telekomunikacija.

Sjednicom je predsjedavao prof. dr. Vujica Lazović, predsjednik Komisije.

Nakon razmatranja, komisija predlaže Vladi Crne Gore da donese sljedeće

ZAKLJUČKE

- Vlada Crne Gore usvaja Informaciju o realizovanim obavezama iz Strategije restrukturiranja »Montenegro Airlines« d.o.o.;
- Vlada Crne Gore daje saglasnost na sadržinu Ugovora o osnivanju Akcionarskog društva i ovlašćuje dr Andriju Lompara, ministra saobraćaja, pomorstva i telekomunikacija da u ime Vlade Crne Gore, kao većinskog vlasnika u »Montenegro Airlines«-u d.o.o., potpiše Ugovor o osnivanju Akcionarskog društva »Montenegro Airlines« AD;
- Vlada Crne Gore obavezuje Radni tim zadužen za sprovođenje mjera i aktivnosti restrukturiranja, oformljen Zaključkom Vlade Crne Gore br. 03-9937 od 06. decembra 2007., usvojen na sjednici od 29. novembra 2007. godine, da do 01. oktobra 2008. godine završi postupak restrukturiranja privrednog društva iz Društva sa ograničenom odgovornošću u Akcionarsko društvo;
- Zadužuje se Ministarstvo finansija da nakon realizacije Zaključka iz tačke 3, pripremi Odluku o prodaji odgovarajućeg broja akcija u skladu sa Strategijom restrukturiranja kao i o emisiji novih akcija u iznosu od 30%.

PREDSJEDNIK

Prof. dr. Vujica Lazović